

Lap: Színház
Megjelent: 1945. DEC. 5
5

TÓTH ESZTER:

A Szeretett Város (VIII. KERÜLET)

A Múzeum-kert A rádió

I.

A Faubourg Saint-Germain-t tudom
ilyennek

leírásból, meleg érzések után,
a paloták ilyen csöndben pihennek
amott is és halvány fátyol csupán

a város zaja-füstje homlokuknak
sápadtságán s a ják haja felett.
A Múzeum környékén így borulnak
Proust könyvébe a házak és terek.

Am a Múzeum-kertbe lépve mégis
merőben más itt szíven: mély magyar
emléket ont a föld s az esős ég is,
ó, nem francia iz ez, nem fanyar;

Hanem a tűzi iz, mely itt parázzlik,
a Petőfi-szó tüze, — Istenem!
Itt állott ő, — eső esett, s a másik
ifjú szónok: Jókai lelkesen

kidáltotta, hogy keményebb a kartács
esője, — s ime: ernyőt a nép
legott becsukta. Ó, e magatartás!
Pazarló virtus! — Drága, drága kép.

Nincs magyarabb hely egész
városunkban,
mint ez, ahol a magyar talpra állt.
Itt néztem vissza tavaly könnybe-
fűltan
a nemzetre, mely egykor sikraszállt.

II.

A Múzeumban ősi szarkofág van,
kint a kertben orosz katonasír.
Kisfű szalad kék macskóruhában,
s a krónikás egy tönkös verset ír.

Főlnéz, meglátja Arany János
szobrát
s kis ceruzáját búsan elteszi.
Téli szél gyári a légó-víz fodrárt
s Toldi hő arcát hóval legyezi.

Könyvtár a Reviczky-utcában

A csillárok oly csendbe esüngenek,
melynek mélyén már rímek esüngenek.
A külsőség márvány s faburkolat
hangulat-héján belől felhalad

egy elvontabb külsőség: könyvsorok
betű-köre, s mögöttük felforog
mint fordított tölcsér: a szellemi,
a végével az anyag elleni,

Istenig húzó erő, a Logosz,
mely száz tudományt egy csúcsba
fokoz. —

A háborús ördög megzúzta itt
a külsőség drága darabjait,

üveget tört és könyveket zilált,
tépett, rabolt az Acheron-világ.
De mérge fel nem ért a szellemig,
a szellem él s megint építkezik.

Épül a finom, külső burkolat,
népet benne halkan bolyganak,
fehér köpenyben, mint az orvosok.
Szent tisztaság van. Ujra olvasok.

Sugdosódó sugaraknak
surrogása szertefut.
Ki érti is: csuda annak,
Mennyi fura, ferde út

szálain rezeg le messze,
s hangosabbá mint oson,
hogy fülünkig szállna messze:
a hang, mit a mikrofon

beszívott a Sándor-utca
párnázott és üveges
házdában, mely mindig mintha
hótól lenne süveges,

olyan burkolt, puhán elzárt
titokzatos palota,
burkolja a benne felszállt
hamvas/hangok lágy hava.

Ó, mily hangok ismerőse
ez a pesti mikrofon!
Bartók billentyű-vereése,
és a hideg szikraon

pattogása, mit a költők
láz nélkül láza gyújt,
s énekhangok, szivredőmlők,
s bölcs szó, melyhez fázva bújt

lelkünk az örökben szálló, —
övék volt a mikrofon,
míg nem az a szörnyű háló,
mit a végzet titka fon,

verdesésük elszorítá,
s holmi zagyva felbeszéd:
háborút, háborítá
idegünk, és tépte szét

azt a finom hangvilágot,
Gyilkos és hazug szavak
ordítása addig ártott,
míg százötven nap alatt

rommá lőn egy ezredév, s mi
némák lettünk, mint a sír.
Nem tudott hozzánk elérni
rádió sem semmi hír.

Elvdgva az ország torka,
issza vérét sdrga sár.
Am a nép, tömör sorokba,
helyrehozni már feldl.

Éledésünk, arra, erre,
fülelgetni, látni jó, —
s közben szól, szavalva, zengve,
újra él a Rádió!

A Rókus-korház

„Rókusz“-nak mondták, így előkelőbb
volt
a sötéten népszerű fogalom,
s szirénával jött ide, aki másnap
szerepelt már egy újságvaton:

hogy a tetőről lezuhant egy ember,
hogy valakit az autó elütött,
hogy gázt ivott vasárnap egy cseléd-
lány
a konyha bezárt ajtaja mögött.

Ha úgynevezett szürke sorsok színe
időnként szörnyű vérpírosra vált,
a Rókus-korház enyhítette aztán
nyugodttá a vérszint s a lázat át.

Am a sorsoknak ómos szürkésége
a korházra vastagon rátapadt,
s a vakolat mint egy rát, durva
hályog
borította szürkén a falakat.

A háború megrázta és letépte
a korházfalról ezt a hályogot,
s most úgy áll itt a „Rókusz“, mint
királyfi,
ki dalásra visszaváltozott.

Ó, bárcsak minden hályogba varázsolt
élet példája lenne ez a fal,
mely megszépült a megrázkódattól,
s egy örök-szent belső munkát takar!

Józsefvárosi verkli

Egy tavasszal, mikor kivételképpen
bánatos volt ifjonti szívem, éppen
a Józsefvároson mentem keresztül,
s egyszercsak távol halvány zene
rezdül.

rejtett tündértánc titkát szerte-
híntő
ibolyaszín, cukros, szagos keringő,
mint bánatom, az olesó és komoly
baj,
s szaggatott volt a zene, mint a sóhaj.

Megbabonázva indultam utána,
a hangba, mint rokoncsillag-sugarba
fogózva mentem és meg is találtam
a kintornát és előtte megálltam.

A Józsefváros májusfénye fénylett,
leálltak a porrongyázó cselédek,
két gyerek ugrált, — mindez ennyi
volt csak,
élményt ennél képzelhetünk
nagyobbat.

E verklit mégis mélyen meg-
szerettem,
s a dús hölgyet is az arany keretben,
kinek lelke a verkliben lakik tán,
s ha megforgatják, feldalolgat
nyilván.

Hasonlatokra hajlón arra jár most
emlékezésem, hol a Józsefvárost
a verkliszó szívem fölébe rakta,
s egy ifjúságot álmodok alatta.

